

Dietrich Meyer-Ravenstein, *Einstweiliger Rechtsschutz gegen die Pflichtmitgliedschaft in der Jagdgenossenschaft* (Tymczasowa ochrona prawa dotycząca obligatoryjnego uczestnictwa w kole łowieckim), AUR 2013, nr 7, s. 245-250.

Przedmiotem artykułu są konsekwencje orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 26 czerwca 2012 r. wydanego przeciwko Republice Federalnej Niemiec. Trybunał orzekł, że prawo łowieckie RFN narusza art. 1 Protokołu nr 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Prawo łowieckie RFN przewiduje bowiem wobec właścicieli określonych nieruchomości obowiązkowe uczestnictwo we właściwym miejscowo kole łowieckim. Jego członkowie muszą tolerować polowanie na zwierzynę łowną na swojej nieruchomości. W ocenie Trybunału obowiązek znoszenia łowiectwa na swojej nieruchomości stanowi nieproporcjonalne obciążenie jej właścicieli, którzy sprzeciwiają się łowiectwu z przyczyn etycznych. Ustawodawca uchwalił nowelizację federalnego prawa łowieckiego. Na jej podstawie właściciel nieruchomości będzie mógł wyłączyć swoją nieruchomość z obszaru łowieckiego, jeżeli będzie motywowany przesłankami etycznymi. W tym stanie rzeczy powstało pytanie, czy właściciel nieruchomości może sprzeciwić się prowadzeniu na niej polowania w okresie pomiędzy wydaniem orzeczenia Trybunału a wejściem w życie nowelizacji ustawy federalnej o łowiectwie z 6 grudnia 2013 r. Niemieckie sądownictwo nie wypracowało w tej sprawie jednolitej linii orzeczniczej.

Christian Busse, *Boom der Agrarrechtshandbücher – Gedanken zur Systematik des Agrarrechts* (Boom książek o tematyce prawnorolnej – przemyślenia na temat systematyki prawa rolnego), AUR 2013, nr 8, s. 285-293.

Punktem wyjścia rozważań jest stwierdzenie, że w 2009 r. niemiecka Federalna Izba Adwokacka wydała zezwolenie na nadawanie tytułu adwokata – specjalisty prawa rolnego. W konsekwencji doszło do znacznego ożywienia publikacji z zakresu prawa rolnego. W dalszej części artykułu Autor zawarł analizę treści niemieckich podręczników prawnorolnych, a także odwołał się do doktryny austriackiej, a zwłaszcza do opublikowanego w 2005 r. podręcznika pod redakcją R. Norera, który doczekał się już drugiego wydania. Ch. Busse przeciwny jest koncepcji funkcjonalnego wyodrębnienia prawa rolnego, wyraźnie wypowiada się za stanowiskiem, że prawo to stanowi samodzielną gałąź prawa. Podkreśla on w szczególności, że prawo rolne nie powinno być przededefiniowane na prawo obszarów wiejskich. Przedmiotem jego powinny pozostać normy prawne dotyczące środków produkcji w rolnictwie i regulujące wytwarzanie produktów rolnych włącznie z ich handlem, przetwórstwem i innymi rodzajami ich wykorzystania. Na zakończenie artykułu Autor podkreślił, że w związku z reformą Wspólnej Polityki Rolnej konieczna będzie aktualizacja wszystkich dotychczasowych wydawnictw prawnorolnych.

Martin Kamp, *Anwendung der Richtlinie VDI 3894* (Zastosowanie normy VDI 3894), AUR 2013, nr 8, s. 294-300.

Przedmiotem artykułu jest zagadnienie stosowania norm określających emisje i immisje związane z hodowlą zwierząt. Pierwszymi normami w tym zakresie były regulacje oznaczone jako VDI 3471 i 3472, a obecnie – VDI 3894. Przepisy dotychczas stosowanych norm VDI 3471 i 3472 dawały podstawę oceny środków technicznych wykorzystywanych w hodowli zwierząt. Nadto ponieważ wskazywały minimalną odległość budynków gospodarczych od innych zabudowań, służyły do określenia oddziaływania obiektów hodowlanych na ich otoczenie. Sama konieczność aktualizacji zastąpionych norm wynikała z rozwoju techniki. Znaczenie wskazanych norm sprowadzało się w szczególności do tego, że stanowiły one narzędzie ustalenia warunków zezwolenia na prowadzenie hodowli zwierząt gospodarczych w konkretnych obiektach. W zakresie nieobjętym koniecznością uzyskania zezwolenia na podstawie federalnej ustawy o immisjach stanowiły one podstawę do ustalenia stopnia immisji. Nowa norma wyraźnie rozróżnia działania podejmowane w celu prewencji i ochrony przed immisjami zapachowymi związanymi z hodowlą zwierząt. Z tego punktu widzenia reguluje ona z jednej strony postępowanie w sprawie prowadzenia samej hodowli, a z drugiej – wskazuje metody określenia koniecznej odległości obiektów hodowlanych od sąsiednich budowli.

Hans Joachim Schulz, *Grundsätzliches zur Verkehrssicherungspflicht für Bäume als Spiel – und Freizeitgeräte* (Podstawowe zagadnienia w kwestii obowiązku zapobiegania niebezpieczeństwom w wypadkach wykorzystywania drzew jako narzędzi zabaw lub rekreacji), AUR 2013, nr 10, s. 365-376.

Autorem artykułu jest biegły z zakresu dendrologii. Punktem wyjścia rozważań jest stwierdzenie, że obecnie można zaobserwować wzrost znaczenia obszarów wiejskich, w tym lasów, jako obszaru tzw. aktywnej rekreacji. Szczególnym przypadkiem w tym zakresie są parki linowe, budowane na obszarze zalesionym. Ostatnio odnotowano wypadki, w których spadające gałęzi lub przewrócone drzewa były przyczyną obrażeń doznanych przez osoby uprawiające aktywny wypoczynek. H. J. Schulz podkreślił, że orzecznictwo sądów niemieckich rozróżnia „typowe” i „atypowe” dla lasu źródła niebezpieczeństw. Typowymi są m.in. odłamane gałęzie i przewrócone drzewa. Do atypowych zalicza się np. szlabany na drogach leśnych i instalacje przeznaczone dla celów łowieckich. Szczególny obowiązek właściciela lasu do zapobiegania niebezpieczeństwom dotyczy tylko takich, które wynikają z atypowych źródeł. Autor przedstawił wymogi, którym muszą odpowiadać place zabaw i parki linowe, w których drzewa są wykorzystywane jako urządzenia rekreacji lub które to parki lub place zabaw znajdują się w sąsiedztwie drzew. W podsumowaniu H. J. Schulz wskazał, że omawiając powyższe zagadnienia, należy być świadomym, iż drzewo jest żywym organizmem.

Sebastian Krebs, *Zur Ermittlung des Zugewinns während der Ehezeit bei landwirtschaftlichen Betrieben Ertragswert – Verkehrswert* (Określenie majątku dorobkowego z okresu małżeństwa w wypadku gospodarstw rolnych: wartość dochodowa, wartość obrotowa), AUR 2013, nr 10, s. 376-379.

W praktyce stosowania prawa w Niemczech powstaje w pewnych przypadkach konieczność powołania biegłego w celu ustalenia wysokości majątku dorobkowego w sprawach o rozwiązanie małżeństwa przez rozwód. Badanie wysokości majątku dorobkowego w sytuacji, kiedy gospodarstwo rolne wchodzi w jego skład, powinno być poprzedzone ustaleniem metody badania. Niemieckie prawo rolne zawiera bowiem przepisy szczególne odnośnie do gospodarstw rolnych podlegających ochronie. W tej kategorii gospodarstw rolnych wysokość majątku dorobkowego jest ustalana na podstawie tzw. wartości dochodowej – wartość tę stanowi skapitalizowany roczny czysty dochód gospodarstwa rolnego. W pozostałych wartość gospodarstwa rolnego jest obliczana na podstawie wartości obrotowej. Istotne jest przy tym, że obliczenie wysokości majątku dorobkowego z gospodarstwa rolnego metodą wartości dochodowej dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy konkretne gospodarstwo zarówno w chwili zawarcia małżeństwa, jak i dokonywania obliczenia zaliczało się do kategorii gospodarstw objętych ochroną.

Klaus Thomas, *Die verfassungsrechtliche Einordnung der Verfahren des Flurbereinigungsgesetzes* (Klasyfikacja konstytucyjna postępowań z ustawy o scalaniu gruntów), AUR 2013, nr 11, s. 405-415.

Przedmiotem artykułu jest kwestia oceny charakteru postępowań przewidzianych przez niemiecką ustawę o scalaniu gruntów, a mianowicie, czy stanowią one ograniczenie prawa własności jej uczestników, czy też są one postacią wywłaszczenia. K. Thomas wskazał, że charakter postępowania scaleniowego był przedmiotem sporu już w odniesieniu do pierwszego niemieckiego aktu prawnego unifikującego scalanie gruntów w skali państwa, tj. tzw. Reichsumlegungsordnung (Ordynacji scaleniowej Rzeszy) z 16 czerwca 1937 r. Na gruncie Ordynacji dominowało stanowisko, że scalanie gruntów dla celów przedsiębiorstwa nie stanowiło wywłaszczenia. Uzasadniano to tym, że wywłaszczenie wyróżnia się koniecznością wypłaty odszkodowania, scalenie zaś ma na celu usunięcie szkód przez przydział odpowiedniej nieruchomości, a odszkodowanie pieniężne przewidziane jest tylko w sytuacjach wyjątkowych. Obecnie w doktrynie dominuje stanowisko, że postępowanie scaleniowe na rzecz przedsiębiorstwa ma charakter wyłącznie ograniczający prawo własności. Trybunał Konstytucyjny RFN prezentuje odmienny pogląd. W jego ocenie szczególne postępowanie scaleniowe ma charakter jednoznacznie wywłaszczeniowy.

Opracowanie: MICHAŁ MARCINKOWSKI